

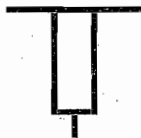
KORTE
ONDERRICHTINGEN

EN

NUTTIGE WENKEN

VOOR

GEHUWDEN.

UITGEVER:
EDUARD VAN WEES. — BREDA.

IMPRIMATUR.

BREDÆ, in festo B. M. V. de bono Consilio 1938.

† P. HOPMANS, Episc. Bred.

Korte Onderrichtingen en nuttige Wenken voor Gehuwden.

1. *Het Huwelijk* is het Sacrament, waardoor man en vrouw zich tot echtgenooten verbinden en genade ontvangen om de plichten van den huwelijken staat naar behooren te vervullen.

2. Het *hoofddoel* van het huwelijk is: kinderen voor God voort te brengen en christelijk op te voeden.

3. Om dit Sacrament te kunnen ontvangen en alzoo *geldig* te trouwen, moet het huwelijk gesloten worden voor den *pastoor* van de parochie of voor een priester, door dien pastoor gemachtigd, en voor minstens *twee getuigen*. Derhalve is het huwelijk van een Katholiek *enkel* voor den burgerlijken stand gesloten, voor God en voor het geweten *geen geldig huwelijk*, met wien het ook wordt aangegaan.

4. Om het Sacrament des huwelijks *waardig* te ontvangen, moet men in staat van heiligmakende genade zijn, dus *zuiver van doodzonde*.

De gehuwden hebben *plichten*

I. jegens *elkander*.

II. jegens *hun kinderen*.

I. *Plichten der gehuwden jegens elkander.*

5. a) Man en vrouw moeten in liefde en huwe-

lijkstrouw met elkander leven, totdat de dood hen scheidt.

b) Man en vrouw moeten elkander gelukkig maken, niet slechts voor den tijd, maar ook voor de eeuwigheid, en daarom voor elkander voorbeelden zijn van deugd. Zij moeten elkander afhouden van de zonde en opwekken tot het goede.

c) Man en vrouw moeten gezamenlijk de lasten van het huwelijk dragen, om deze door wederzijdschen steun te verlichten, zij moeten de belangen van hun gemeenschap ijverig behartigen en samenwerken tot welzijn van hun gezin. De vrouw moet aan den man onderdanig zijn in alles wat goed en eerbaar is en de man moet door echt christelijke liefde dien plicht veraangenamen.

Over den huwelijksplicht.

6. *De huwelijksplicht* is de plicht om tot het huwelijksgebruik over te gaan, wanneer dit door een van beide echtgenooten ernstig verlangd wordt en er geen gewichtige reden is om te weigeren b.v. ernstige ziekte, gevaar voor besmetting, dronkenschap, gevaar voor ergernis enz.

Als het huwelijksgebruik, tengevolge van aangeboren of ontstane afwijkingen aan de genitaliën (geslachtsorganen), niet op de gewone wijze mogelijk is of belemmerd wordt, zullen de echtelieden aanstonds den raad inwinnen van een ernstig en vertrouwd, bij voorkeur katholiek, geneesheer.

7. Bij het huwelijksgebruik is alles geoorloofd, wat daartoe noodig of dienstig is.

Man en vrouw dienen echter te zorgen, dat zij door hun handelingen geen aanstoot geven b.v. aan de kinderen of huisgenooten.

Overigens moeten man en vrouw wel bedenken, dat het *weigeren* en zelfs *met merkbaren tegenzin toestaan* van het huwelijksgebruik zeer licht oorzaak is van versterking van den vrede en van verflauwing der echtelijke liefde, en de andere partij dikwijls in gevaar brengt te zondigen.

De man dient indachtig te zijn, dat hij zijn vrouw steeds heeft te eerbiedigen als christelijke en kuische echtgenoot.

Het past aan christelijke echtgenooten, dat zij evenals van spijs en drank, zoo ook van het huwelijk gebruik maken niet enkel uit zinnelijken lust, maar met een *goede meening* en met matigheid.

8. Ook *gedurende de zwangerschap* is doorgaans het huwelijksgebruik geoorloofd, hoewel vooral in den eersten en in den laatsten tijd van zwangerschap ter wille van de vrucht bijzondere matiging in het gebruik van het huwelijk ten zeerste is aan te raden.

9. *Vrijwillige onthouding* met redelijk doel en wederzijdsch goedvinden is in zich geoorloofd en kan om een hogere beweegreden zelfs aanbevelenswaardig zijn. Men zal in deze zaak echter overleg

plegen met zijn zielbestuurder.

10. Bij het huwelijksgebruik is *verboden* elke handeling, gesteld om het verwekken van kinderen onmogelijk te maken; men pleegt aldus geen huwelijksgebruik meer, maar huwelijksmisbruik en maakt zich schuldig aan de wraakroepende zonde (van onkuischheid tegen de natuur.

11. Man en vrouw mogen derhalve niet luisteren naar mondelinge of schriftelijke raadgevingen, om door zondige handelingen, hetzij zonder behulp van voorbehoedmiddelen (*Onanisme*), hetzij met behulp van voorbehoedmiddelen (*Nieuw-Malthusianisme*) het aantal kinderen te beperken. Zij moeten die handelingen als *onzedelijk* verafschuwen, volgens plicht en geweten handelen en groot *vertrouwen* hebben op *God*, die hun de kinderen schenkt en hen ook zal bijstaan, om ze te kunnen opvoeden.

12. Zoowel het *Onanisme*, als het *Nieuw-Malthusianisme* is:

- 1°. een daad van laffe en brutale zelfzucht;
- 2°. een der zwaarste zonden van ontucht;
- 3°. een der zwaarste zonden tegen de liefde jegens elkanders onsterfelijke ziel;
- 4°. Het vermoordt den zielevrede;
- 5°. het verleidt tot heiligschennende biechten en communiën;
- 6°. het leidt tot verzwakking en afval van het heilig geloof;

7°. het neemt den eerbied en de achting voor elkander weg;

8°. het voert dikwijls tot echtelijke ontrouw;

9°. het maakt niet zelden zenuwziek;

10°. het ondermijnt de volkskracht.

Nooit en te nimmer kan daarom deze handelwijze, die op hemelgergende manier in Gods bestel ingrijpt en zijn heiligste wetten verkracht, *geoorloofd* of slechts kleine zonde zijn.

13. Buiten het huwelijksgebruik zijn tusschen man en vrouw geoorloofd liefdebewijzen *zonder ernstig gevaar voor bevreemding*, hetzij van één hetzij van beide echtgenooten.

II. Plichten der gehuwden jegens hun kinderen

Over het heilig Doopsel.

14. Wijl niemand zonder Doopsel kan zalig worden en de ouders op de eerste plaats alles moeten doen voor de eeuwige zaligheid van hun kinderen, rust op hen de dure plicht om te zorgen, dat hun kinderen *gedoopt worden*. Het is dan ook van zeer groot belang, dat katholieke gezinnen tot *huisdokter* (verpleegster) iemand nemen, die als *goed christen* gelooft in de noodzakelijkheid van het H. Doopsel.

15. *Vóór de geboorte* van het kind moet de moeder alles vermijden, waardoor het leven van het kind in gevaar kan komen.

16. *Zoodra het kind geboren is*, moeten de ouders het in de kerk laten doopen.

17. Bijtijds kiezen de ouders voor hun kind, uit godsdienstige Katholieken, *peter en meter**, omdat dezen *vóór* het Doopsel het peter(meter)schap moeten aannemen. Kunnen peter en meter niet persoonlijk het kind ten doop houden, dan moeten zij aan een bepaalden persoon opdracht geven dit in hun plaats te doen.

18. Verkeert het kind bij de geboorte in gevaar, dan moeten de ouders zorgen, dat het *thuis* gedoopt wordt.

Elk kind, dat geboren wordt binnen de eerste 7 maanden der zwangerschap (*miskraam*), wordt geacht in onmiddellijk stervensgevaar te verkeer en moet dus terstond gedoopt worden.

Men mag dan niet wachten met het doopen tot de komst van den priester, noch van peter of meter. Soms gebeurt het, dat het hoofdje en aangezicht van het pas geboren kind in doodsgevaar met een dikke vetlaag bedekt is. Daar dit een beletsel kan zijn, dat het water met de huid van het hoofd zelf in aanraking komt en het Doopsel daardoor eenigzins gevaar loopt ongeldig te worden toegediend, moet men in zulk geval eerst het hoofdje, althans een deel er van, even *afwrijven* (niet wasschen; met een *droog* doekje en eerst daarna doopen.

* Men kan met peter OF meter volstaan.

Bij het doopen in stervensgevaar gaat men aldus te werk: Men *stort water* (gewijd water is niet noodig) uit over het hoofd (liefst het voorhoofd, vooral als het hoofd dichtbehaard is) van het kind en *dezel/de* persoon, die het water uitstort, *zegt* tegelijkertijd: „*Ik doop U in den naam van den Vader en den Zoon en den Heiligen Geest.*”

Ook moet men onmiddellijk doopen het kind, dat *dood schijnt* te zijn, maar nog niet in staat van ontbinding verkeert. Men zegge dan onder het doopen: „*Indien gij gedoopt kunt worden, dan doop ik U in den naam van den Vader en den Zoon en den Heiligen Geest.*”

19. Wanneer de vrouw, die ineent zwanger te zijn, een vloeijing heeft, dan moet zij onderzoeken, of zich daarin ook een blaasje bevindt. Zoo ja, dan zit er in dat blaasje een *vruchtje*, en dat vruchtje *moet gedoopt worden*. Daartoe dompelt men het blaasje zoo spoedig mogelijk in een kom met water (liefst lauw water, als men dit *onmiddellijk* bij de hand heeft), men maakt onder water het blaasje open en zegt onmiddellijk daarna: „*Indien gij gedoopt kunt worden, dan doop ik U in den naam van den Vader en den Zoon en den Heiligen Geest.*” Terwijl men de doopwoorden voleindigt, heft men de vrucht weer uit het water.

Over de zwangerschap

20. Een gezonde zwangere vrouw handelt het

verstandigst zoo te leven, alsof ze niet zwanger was. Een regelmatig, gezond leven, — behoorlijke afwisseling tussehen arbeid en rust, — goede zorg voor ongestoorde spijsvertering, — geen alcoholhoudende dranken, meer melkspijzen en groenten dan vleesch: dat alles waarborgt een voorspoedig verloop van de zwangerschap en de baring. Zij moet zich niet storen aan de veelal dwaze raadgevingen, die zij van vriendinnen en familieleden ontvangt, maar *bij eventueele stoornissen den geneesheer raadplegen.*

Zij moet vooral niet denken, dat allerlei onaangename verschijnselen, wanneer die zich voordoen, nu eenmaal bij de zwangerschap hooren en er dus niets aan behoeft gedaan te worden.

Ja zelfs verdient het dringende aanbeveling voor elke vrouw, die zwanger is, om zich eens door den geneesheer te laten onderzoeken, ook al doen zich geenerlei stoornissen of onaangename verschijnselen voor, en dit zeker niet uit te stellen tot na de vijfde of zesde maand van de zwangerschap. Zulk een onderzoek kan in belangrijke mate bijdragen tot een voorspoedig verloop van de zwangerschap en de bevalling.

21. Ook zal de zwangere vrouw den geneesheer raadplegen bij ernstigen twijfel, of een handeling, die zij wil stellen, gevaarlijk is of schadelijk voor het geboren kind.

22. De moeder zal na de bevalling *minstens*

een week te bed blijven, doch zal zich onderwerpen aan den raad van den geneesheer, als deze langer rust voorschrijft.

De eerste weken na de bevalling moet zij zich wachten voor inspannenden arbeid en juist nu zorgen voor krachtige voeding. Door het ontijdig verlaten van het kinderbed en het hervatten van den gewonen arbeid, benadeelt zij aanmerkelijk haar gezondheid. De vroegtijdige uitputting van vele vrouwen is daaraan te wijten.

23. De ouders dienen er op te letten, dat zij het kind niet gedurende den slaap bij zich in bed houden.

24. Iedere moeder moet haar plichten jegens haar kind ten volle nakomen en zich derhalve alle moeite geven haar kind *zelf* te voeden.

Onder geen voorwendsel mag zij zich aan dien plicht onttrekken. *De moedermelk is voor het kind de eenige goede voeding.*

Daarbij weet men zeker, dat het kind gedijen zal, van kunstmatige voeding is men nooit zeker, dat zij gelukken zal. Bij de voeding met moedermelk groeit het kind zonder stoornissen op en wordt het veel beter bestand tegen al de ziekten van den kinderleeftijd dan het kunstmatig gevoede kind.

25. Gedurende de eerste levensmaand moet het kind overdag alle drie uren gevoed worden en

's nachts eenmaal, in het geheel dus zevenmaal in de 24 uren, b.v. om 7 uur, 10 uur, 1 uur, 4 uur, 7 uur, 10 uur, en 's nachts om 3 uur.

In de 2e, 3e, 4e en 5e maand worde het kind niet meer dan zesmaal, daarna slechts vijfmaal in de 24 uren gevoed.

26. Het kind zuigt 10 à 15 minuten, doch gebruikt daarvoor in de eerste weken een half uur, omdat het spoedig vermoeid wordt en telkens even op houdt met zuigen. Wil men hebben, dat het kind altoos rustig is, dan zorgt men het *steeds precies op tijd* te voeden en te laten slapen, bij elken maaltijd moet het gereinigd worden en niet eens of tweemaal daags zooals vaak gebeurt.

27. Doorgaans kan de uitsluitende borstvoeding volstaan tot de 9^e of 10^e of 11^e maand, daarna begint men in overleg met den geneesheer, met bij te voeden. Is borstvoeding niet toereikend, of blijkt deze na ernstige pogingen gedurende eenige dagen niet aanwezig, dan overlegt de moeder met den geneesheer, welke voeding het kind zal hebben.

28. Doorgaans zal dit zijn koemelk vermengd met water of nog beter rijstwater.

De regelmaat der maaltijden is dezelfde, als bij de borstvoeding. Men zij *overdreven zindelijk* met de flesschen en spenen. Men bedenke, dat flesch-kinderen *buitengewoon* vatbaar zijn voor ingewands-

stoornissen en dat de *geringste* fout tegen de zindelijkheid zich aan het kind wreekt. De flesschen en spenen worden vóór het gebruik gedurende eenige minuten in water uitgekookt en blijven den overigen tijd in uitgekookt water bewaard. De melk wordt ook gedurende een paar minuten gekookt.

Groeit het kind niet, is de spijsvertering gestoord, dan zal men *onmiddellijk den dokter raadplegen*. Hoe eerder de dokter gewaarschuwd wordt, des te eerder de voeding weer in orde.

Een der voornaamste zaken bij de opvoeding is regelmaat: voeding *steeds op hetzelfde uur*, slapen *steeds op hetzelfde uur*, 's avonds vroeg naar bed, 's morgens altoos op *hetzelfde uur* opstaan.

29. Het voedsel moet steeds zijn overeenkomstig den leeftijd. Aan jonge kinderen geeft men als drank melk of water, *nooit* koffie of thee, en *vooral geen alcoholische* dranken (ook *geen* bier).

De kinderleeftijd heeft meer behoefte aan groenten, meelspijzen en fruit dan aan vleesch. Prikkelende spijsze geeft men nooit.

30. Er sterven zooveel kleine kinderen: 1° omdat zoovele kinderen op *geheel verkeerde wijze* worden gevoed; 2° omdat *niet voldoende* gezorgd wordt voor *zindelijkheid* in kleding, ligging en voeding. De onzindelijkheid is vooral voor

het kind een gevaar voor vele ziekten en niet zelden oorzaak van den dood. 3°. omdat men niet bijtijds den dokter ontbiedt of zijn raad niet volgt, wanneer het kind ziek is. 31°. Elke poging aangewend om het ongeboren kind, hoe jong ook, te doodden, is poging tot moord en daarom een zeer zware zonde tegen het 5^e gebod: „Gij zult niet doodden“.

Een zeer zware zonde is eveneens elke opzettelijke poging, om het zij door inwendige, het zij door uitwendige middelen de zwangerschap af te breken op een tijdstip, waarop de vrucht nog niet buiten het moederlijk lichaam kan blijven leven (*vrucht-afrijving*).

Bovendien begaät men daarbij een zwaar vergrijp aan de ziel van het kind, zoover men het moedwillig aan ernstig gevaar blootstelt, zonder Doopsel te sterven.

32°. Omstreeks drie weken na de bevalling kofte de moeder naar de kerk, om God te bedanken en den bijzonderen zegen van de H. Kerk voor zich zelf en haar kind te ontvangen (*kerkgang*). Is zij om gezondheidsredenen verhinderd, dan kome zij zoodra haar gezondheid dit gedooft.

Hoewel de kerkgang niet onder zware zonde verplicht, zal iedere goed katholieke moeder er een eer in stellen, den kerkgang te doen.

Verdere plichten der gehuwden jegens hun kinderen.

33. De ouders moeten hun kinderen o. a. van jongs af leeren bidden; naar katechismus en katholieke school zenden; thuis bij het leeren van den katechismus behulpzaam zijn:

met eerbied vervullen voor het gezag van priesters en onderwijzers; op Zou- en feestdagen de H. Mis doen bijwonen; aansporen tot en zelf voorgaan in het veelvuldig ontvangen der H.H. Sacramenten; van de allereerste jaren af oefenen in zelfbeheersching en dus niet verwennen.

Zij moeten ook de gebreken en fouten van hun kinderen niet uit gramschap en blinden hartstocht, maar uit christelijke ouderliefde en met wijze gematigdheid bestraffen.

In alle deugden moeten de ouders hun kinderen voorgaan door eigen voorbeeld.

Plaats en dagteekening van het Huwelijk.

1. Naam en voornamen van den man

van den Ven

Theodorus Godfridus

gedoopt te Gierse den 24-4-22

2. Naam en voornamen van de vrouw

Smek

Adrianna

gedoopt te Den Bont den 21-7-22

zijn kerkelijk getrouwd

te (naam der plaats) Breda

in de kerk van het h. sacrament

den 23 Nov 1944

(Handt. van den Pastoor) Quilseel

Kinderen uit dit Huwelijk geboren.

1.

Voornamen

Petrus, Matthens,
Marij

Geboren te

Breda (Moederkerk)
den 20 September 1945.

Gedoopt te

Breda (Moederkerk)
den 21 September 1945.

Peter

Petrus van den Ven.

Meter

Marij Pamelia
van den Ven & Koks.

(Handteekening van den Priester.)

Eerste H. Communie gedaan den

te

Gevormd den

Overleden den

Vóórnamen

Marij Cornelij
Andree Hanisla

Geboren te

Gilre

den

4 Mei 1947

Gedoopt te

Gilre

den

8 Mei 1947

Peter

~~Roos van Coudewateren~~
Andreas Hymij C Diddes

Meter

Marianne
Corn. Hendri' Jac. v.d. Klen

(Handteekening van den Priester.)

Rauwenhoff

Eerste H. Communie gedaan den

te

Gevormd den

Overleden den

Vóórnamen

Johannes Johanna
Leo Maria

Geboren te

Gilre

den

11 April 1950

Gedoopt te

Gilre

den

12 April 1950

Peter

Johannes Smeek

Meter

Johanna van Oerke

(Handteekening van den Priester.)

Herbach

Eerste H. Communie gedaan den

te

Gevormd den

Overleden den

4.

Vóórnamen *Johanna, Michiel.*

Marie, Maria

Geboren te *Dordrecht*

den *18 November 1952*

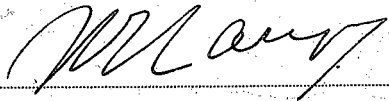
Gedoopt te *Dordrecht (C.H.V. kerk)*

den *19 November 1952*

Peter *Wilhelmus Leiden*

Meter *Johanna, Maria van der Tex*

(Handteekening van den Priester.)

Eerste H. Communie gedaan den

te

Gevormd den

Overleden den

5.

Vóórnamen

Geboren te

den

Gedoopt te

den

Peter

Meter

(Handteekening van den Priester.)

Eerste H. Communie gedaan den

te

Gevormd den

Overleden den